

VI LAVENDE EN MÅNEDSPLAN FOR ARBEJDET MED DANNEELSE

April: To børn
øver sig i at
tale – og - lytte til
hinanden

*Esbjerg
Kommune*

Hver måned har de et nyt fokusområde, de arbejder med. Fra øjenkontakt til at holde af.

Af Tanja Holm-Jessen, pædagog og leder, Jerne Børnehave

Klokken er lidt over 6.00 og solen skinner allerede ind ad vinduerne på hyggestuen. Anette er mødt på arbejdet og har taget en runde i huset for at tjekke, om børnehaven udstråler imødekommenhed og inviterer til leg, når børnene kommer.

Astrid er det første barn, sammen med sin far. Han kaster et morgenfriskt "Godmorgen" ind på stuen. Anette smiler, siger godmorgen og får øjenkontakt med Astrid. Astrid smiler også og et stort "Godmorgen" kommer stolt og tydeligt frem.

Eksemplet er et blandt mange på, at alle siden januar har gjort sig umage med at være opmærksomme på hinanden i mødet om morgenen. Nærværet og omsorgen i afleveringssituationen giver en tryk start på dagen.

Og så er eksemplet blot et uddrag af en plan, der omfatter mange aktiviteter og fokusområder, faktisk for et helt år. Men først lavede vi en beskrivelse af, hvad de overordnede mål var for denne 'mammutplan':

Dannelse – dét vil vi med det!

1. *Godmorgen og Tak for mad.* Dannelse er på vores dagsorden her i 2018, og "Godmorgen" var netop sammen med "Tak for mad" de første værdier, vi startede med at have særlig fokus på. Ét sted skal man jo starte!
2. *Vi ønsker mere dannelse og mere børnekultur.* Der har været bred enighed om planlægningen for 2018: Vi ønsker at fremme dannelses-perspektivet - særligt for at fremme den aktuelle børnekultur hos os men også for børnenes videre færden i livet, og for samfundet!
3. *Vi så på os selv og vores egen hverdag.* Vi lagde derfor ud med at iagttage vores egen hverdag og herudfra prioriterede vi, hvad vi lægge vægt på at løfte i dagligdagen. Vi ville gøre

det, vi allerede gjorde men med *en mere struktureret planlægning*. Så målene blev tydeligere for alle medarbejdere og så vi kunne inddrage forældrene.

4. *Forældrene modtager nu en månedsplan* og opfordres til at tale om de samme emner derhjemme og derved indgå aktivt i samspillet om opdragelsen og dannelsen af deres børn.
5. *Vi vil fremme demokrati i børnehøjde.* Vi ønsker, at det enkelte barn har en stemme, og at dets stemme gør sig gældende. Barnet skal føle, at det høres og tages alvorligt. Og der skal være plads til forskellige meninger, og alle skal høres.
6. *Hvis børn skal have ens forudsætninger, skal de behandles forskelligt.* Vores børn har forskellige behov – det ses tydeligt hos vores præmature og følsomme børn, og derfor er en given besked eller situation ikke altid ens for alle. Alle børn skal have de bedste forudsætninger for at kunne hvile i sig selv, at føle at de er noget værd og at de har betydning for fællesskabet.
7. *Vi skal helt fundamentalt opføre os ordentligt.* Derfor gør vi også meget ud af at tale om at være gode ved hinanden, og se andres behov. At vi sagtens kan være uenige, men at vi skal være uenige på en ordentlig måde.

Hvis det er dét, vi vil med dannelse, så skal vi have overblik og struktur ...

... og derfor indførte vi, som der også står i pkt. 3 ovenfor, at få en samlet plan. Uden at blive 'slaver' af planen ønskede vi at kunne arbejde mere målbevidst med 'dannelsen' – som vi synes er indeholdt i beskrivelsen af de øvrige punkter ovenfor.

Derfor fik vi udarbejdet oversigten på næste side:

I de første måneder har vi prioriteret således med vores fokusområder:

Januar:

Godmorgen

At have øjenkontakt

Være nærværende og imødekommende

Være til rådighed

Tak for mad

Tak for mad-sang

Værsgo' og velbekom

Vente med at gå fra bordet til man er færdig.

Være med til at skabe den gode stemning i spisituationen.

Februar:

At tale med lille eller stor stemme

Historiefortællinger

Teater

Sanglege

Fokus på dialogen barn/voksen og barn/barn og voksen/voksen.

Hvordan henvender vi os til hinanden

Øjenkontakt

Vente på tur

Marts:

Hvor er vi vilde og hvor er vi rolige?

Tydelige Læringsmiljøer

Være opmærksomme på børnenes leg, så det ikke opfattes som larm.

Hjælpe børnene med at fordele legene i huset.

Igangsættelse af lege, så alle føler sig set.

April:

At lytte til hinanden og vente på tur

Tale når det bliver ens tur

Hvordan undgår vi at afbryde hinanden.

Kigge på hinanden og læse hinandens signaler.

Maj:

At sige nej på den gode måde.

Historiefortællinger.

Læse hinandens signaler

Har jeg lyst, selvom at jeg skal?!

Hvordan kan jeg sige fra på en ordentlig måde.

Juni/juli:

Med vilje eller et uheld.

Historiefortællinger

Igangsættelse af vokseninitierede lege.

Trin for trin

Sige fra på en god måde.

Børnenes grundlovsdag (Fællesarrangement for netværk af private og selvejende institutioner)

At drage omsorg for hinanden

Trøste hinanden

Hente en klud når en ven har slået sig

Hente en voksen hvis der er brug for en

Førstehjælp

At være hjælpsom

Hjælpe hinanden med at rydde op

Hjælpe når en er ked af det

At vise hensyn til hinanden

Dele legetøj

Hvor leger vi hvad?

Fællesskab og hygge

At holde af

Til morgensamling taler vi om denne måneds fokusområde. Vi gentager emnet kontinuerligt i alle meningsfulde situationer. Vi taler for eksempel om de pædagogiske aktiviteter, i legen, i spisesituation, i garderobesituationen, på badeværelset, eller på legepladsen. Og vi hører rigtig godt efter børnenes egne meninger om dette!

Vi lægger ikke op til 'undervisning' – faktisk slet ikke – men vi mener, at gentagelser fremmer forståelse, forudsigelighed og tryghed. Gentagelser om af ting vi tidligere har talt om og om nye ting. - Og der skal nogle gange en del gentagelser til, både i børnehaven, men også hjemme hos mor og far.

Eksempel: Marts – 'Lytt til hinanden' – små teaterstykker og historier

I marts havde vi for eksempel fokus på at "lytte til hinanden". Det gjorde vi på flere måder.

Små teaterstykker - Pædagogen vælger en kendt situation fra dagligdagen, som de indblandede børn er trygge ved at tale om. Barnet eller børnene kan inddrages i stykket, eller der laves bamseteater, hvor pædagogen bruger materiale fra trin for trin. Efter stykket taler vi om, hvad der skete, hvorfor det mon skete og hvad der blev gjort og sagt. Sidst men ikke mindst: Hvad der kan gøres anderledes.

Historiefortælling blev også brugt. Pædagogen starter med en genkendelig situation fra hverdagen. Måske et barn der har været dygtig men har haft svært ved at lytte til en anden. Børnene fik efterfølgende muligheden for at bygge videre med egne ord. Det gav rigtig mange gode snakker, mange ideer kom frem og det resulterede også i nogle gode grin. Her fik alle børnene mulighed for at byde ind med ideer til at vise og fortælle hinanden, hvordan vi på den bedste måde kunne øve os i at "lytte til hinanden".

Når pædagogerne i disse aktiviteter fornemmede, at koncentrationen og entusiasmen stille forsvandt, varede de måske kun 10 minutter, også for at undgå at det blev til terperi. Andre dage var det til gengæld muligt at bruge op til en halv time.

I processen har personalet hver især, og på deres helt egen måde, gjort sig umage med at gå forrest med tydelig mimik, at have et positivt tonefald og mange gange benytte sig af humor.

Når en måned er gået, har vi en forventning om, at fokusområdet, så vidt muligt, er implementeret i børnegruppen. Og at vi i de efterfølgende måneder kan fortsætte med de nye fokusområder.

Vi er på vej, og det fungerer!

Og det virker! - >

- Efter fem måneder har vi nu arbejdet med fem fokusområder.
- Vi oplever en styrket børnegruppe, som er blevet dygtigere til at støtte hinanden og give plads til hinandens forskelligheder.
- Vi oplever, at børnene indgår i fællesskabet med ejerskab og er selvstændige små individer som er trygge ved at byde ind.
- Gennem de tilrettelagte systematiserede og tydelige rammer, har vi som personalegruppe fundet et fælles sprog, og en fælles forståelse af dannelse.

Alle børn skal have de bedste forudsætninger for at kunne hvile i sig selv

- Forældreinddragelse har i vores daglige arbejde altid været prioriteret højt, og med stor succes. Den nye dagtilbudslov bekræfter os i at vi skal fortsætte i den retning.
- De enkle fokuspunkter på månedsplanerne giver os god en anledning til at få nogle konstruktive snakker med forældrene. Forældrene har taget rigtig godt imod initiativet. De deltager, bidrager og er vendt tilbage med en entusiasme hvor vi i fællesskab får løftet deres børn til at blive små harmoniske mennesker.

Vi evaluerer løbende og vi følger op

Hver 3. måned har vi planlægningsmøde. Her evaluerer vi de måneder, vi har haft hidtil. Desuden tilrettelægger vi al planlægning for de kommende 3 måneder, ikke mindst fokuspunkterne.

Vi laver SMTTE på hvert fokuspunkt.

Efterfølgende del-evaluerer vi det månedlige fokuspunkt på et personalemøde. Vi gennemgår og diskuterer, hvor vi skal sætte ekstra ind, om vi skal gøre tingene anderledes og ikke mindst hvad der er lykkedes.

Sidst på året vil vi lave en endelig evaluering af hele arbejdet med dannelse. Vi er positive, og arbejdet har medvirket til, at personalet allerede nu ved, at vi ønsker at fortsætte i 2019.

Jerne Børnehave

Brovangen 5

6700 Esbjerg

Tlf: 7512 7232 - Dir: 5155 8020

Mail: tanja@jerneboernehave.dk

